

America's role on the instability of peace in the Middle East region

Hossein Zamani Mighan¹

Mohammad amin naghshband²

Mohsen Rostami³

Abstract

In semi-socialist countries where academies are entirely state-run institutions, the central authority of scientific governance lies with these bodies. Russia is among these countries. In capitalist countries like England, where parts of the scientific system are state-controlled, academies, particularly within the public sector, also follow fundamental scientific policies. The main question of this article is: What are the differences and similarities between the academies of Russia and England? The study was conducted using a descriptive-analytical method and library documents. According to the findings, the Russian Academy of Sciences, due to its long history and focus on basic sciences and engineering, primarily engages in foundational research. In contrast, the English Academy of Sciences, owing to its extensive network of universities and research institutions, emphasizes innovation and practical applications in various industries. The similarities between these two academies include their key role in advancing science and technology in their respective countries, international collaborations, and efforts to train new generations of scientists and researchers. Both academies, as prominent scientific centers, contribute to the development of advanced research and the enhancement of knowledge levels.

Keywords: Academy, Russia, England, Culture

¹ M.A of Islamic Economics, Mofid University of Qom, Qom, Iran.

Hzamani69@gmail.com

² Ma student of Political Science, Regional studies, University of Shahid Beheshti, Tehran, Iran

Naghshbandamin@gmail.com

³ Assistant Professor, University and Higher Research Institute of National Defense and Strategic Research, Tehran, Iran. **Mmahya1392@gamil.com**

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۲/۱۷ | تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۰۵/۱۲

Knowledge of political interpretation

Vol 4, No 13, Autumn 2022

ppt 199-223

دانش تفسیر سیاسی

سال چهارم، شماره ۱۳، پاییز ۱۴۰۱

صفحات ۱۹۹-۲۲۳

مقایسه تطبیقی فرهنگستان در کشورهای شبه سوسیالیستی و سرمایه داری

(مطالعه موردی مقایسه روسیه و انگلستان)

حسین زمانی میقان^۱

محمد امین نقشبند^۲

محسن رستمی^۳

چکیده

در کشورهای شبه سوسیالیستی که فرهنگستان نهادی کاملاً دولتی است، محوریت حکمرانی علمی در دست این نهاد است. روسیه از جمله این کشورها به شمار می‌رود در کشورهای سرمایه‌داری چون انگلستان که بخش‌هایی از نظام علم در دست دولت‌هاست نیز فرهنگستان‌ها علی‌الخصوص در بخش دولتی نظام علم سیاست‌های اساسی علمی را دنبال می‌کنند. حال سؤال اصلی مقاله این است که چه تفاوت و شباهت‌هایی بین فرهنگستان‌های روسیه و انگلیس وجود دارد؟ مطالعه به روش توصیفی-تحلیلی و با اسناد کتابخانه‌ای گردآوری شده است. طبق یافته‌ها فرهنگستان علوم روسیه به دلیل تاریخچه طولانی و بر اساس علوم پایه و مهندسی، بیشتر بر اساس بنیادهای تحقیقاتی انجام می‌شود، در حالی که فرهنگستان علوم انگلیس به دلیل شبکه‌های مختلف از دانشگاه‌ها و مؤسسات

^۱ کارشناس ارشد اقتصاد اسلامی دانشگاه مفید قم، قم، ایران

^۲ دانشجوی ارشد علوم سیاسی، مطالعات منطقه‌ای، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

علوم تحقیقاتی، بر روی نوآوری و کاربردهای عملی در صنایع مختلف است. شباهت‌های این دو فرهنگ شامل نقش کلیدی در پیشبرد علم و فناوری در خود، همکاری‌های بین‌المللی، و تلاش برای تربیت نسل‌های ایجاد شده از پژوهشگران و پژوهشگران است. هر دو فرهنگستان به عنوان مراکز علمی برجسته، به توسعه تحقیقات پیشرفته و ارتقاء سطح دانش

واژگان کلیدی: فرهنگستان، روسیه، انگلستان، فرهنگ

مقدمه

نام آکادمی به مدرسه‌ای اشاره دارد که افلاطون در خارج از آتن در نزدیکی معبد آکادموس، در سال ۳۸۷ قبل از میلاد تأسیس کرد. این نام در قرن پانزدهم در ایتالیا دوباره مورد استفاده قرار گرفت، زمانی که دانشمندان گرد هم آمدند و گروه‌های بحث و گفتگو را عمدتاً در سه زمینه تشکیل دادند: فلسفه، زبان و علم. در این اثنا، آن‌ها در پی آن بودند که به طبیعت، که به عنوان یک کیهان منسجم در نظر گرفته می‌شود، به روشی آزمایشی و فارغ از ایده‌های نادرست و عمدتاً نادرست نزدیک شوند. این امر انگیزه جدیدی به روش‌شناسی برای کسب بینش و دانش داد و منجر به ظهور علم مدرن شد. آکادمی‌های علوم در رم (۱۶۰۳)، انجمن سلطنتی در لندن (۱۶۶۰)، آلمان (۱۶۵۲) و پاریس (۱۶۶۶) و سرانجام نیز آکادمی علوم سلطنتی در بروکسل (۱۷۷۲)، تأسیس شد (اوسیپوف، ۱۹۹۹). آکادمی‌ها از مهمترین در نظام علمی به شمار می‌روند. ارکان سیاست‌پژوهی آکادمی‌ها در یک پلتفرم متفاوت سیاست‌های پژوهشی، مواضع کلی خود را در زمینه سیاست‌های پژوهشی مشخص می‌کنند. این پلتفرم مشتمل بر شرایط فکری برای توسعه دانش، شرایط نهادی برای کیفیت علمی و فعالیت‌های همکاری، ارتباطات و اجرای دانش است. جایگاه سیاست پژوهشی آکادمی‌ها بر دو پایه استوار است که بیانیه مأموریت آکادمی را تشکیل می‌دهد: -ترویج علوم - تقویت نفوذ دانش‌ها در جامعه این بدان معناست که از یک سو تحقیقات علمی باید از زمان، منابع و استقلال لازم برای دستیابی به نتایج قابل اعتماد و مفید اطمینان حاصل شود. از سوی دیگر، باید فعالانه به دنبال کانال‌هایی برای انتشار اجتماعی نتایج خود و برای تبادل متقابل نتایج و اطلاعات علمی با احزاب علاقه‌مند و بالقوه علاقه‌مند خارج از دانشگاه باشد. آکادمی‌ها، خود را متکفل اصلاح و تصفیه دانش‌های موجود می‌دانند؛ لذا ارزیابی و نظارت بر توسعه دانش نیز از مهمترین وظایف

آن‌ها به شمار می‌رود. آکادمی به عنوان یک بازیگر مستقل در ارتقای توسعه متوازن هر دو جنبه از وظیفه علمی نقش فعالی ایفا می‌کند و تلاش می‌کند تصمیم‌گیرندگان را تشویق کند تا به نیاز به این تعادل احترام بگذارند و اطمینان حاصل کنند که اقدامات سیاستی مبنای تجربی محکمی برای تحقیقات خود دارد (وبسایت رسمی آکادمی علوم سوئد). پس از آن که نخستین فرهنگستان‌های (آکادمی) علوم جهان در سده هفدهم در اروپا (کشورهای ایتالیا، پروس، انگلستان، فرانسه و آلمان)، همزمان با گسترش علوم گشایش یافتند، شاید رواج و گستردگی امروز برای این نهاد علم متصور نمی‌شد. به نحوی که امروزه غالب کشورهای جهان حداقل یک فرهنگستان (آکادمی) علوم و برخی دیگر بیش از آن و انواع دیگر فرهنگستان‌های ملی را با اهداف و مأموریت‌های ویژه، تأسیس کرده‌اند. استقبال کشورها از این نهاد علمی خاص - که طبیعتاً دارای اهداف و کارکردهای تعریف‌شده و ساختار و سازمان‌دهی متناسب با آن است - شاهدی بر اهمیت و نقش‌آفرینی بالقوه‌ای که در این نهاد تعبیه شده است. اینکه کشورها چه مقدار اهمیت این نهاد را فهم کرده‌اند و توانایی استفاده از این ظرفیت را داشته‌اند، در عملکرد متفاوت فرهنگستان‌ها و جایگاهشان در نظام حکمرانی علمی کشورها تحلیل خواهد شد.

فرهنگستان‌ها نقش مهمی در سیاست و ساختارهای فرهنگی دارند. این نقش شامل چندین جنبه است: حفظ و حراست از زبان و فرهنگ، ترویج فرهنگ و هویت ملی، مشاوره در سیاست‌گذاری فرهنگی، و ترویج آموزش و پژوهش در زمینه‌های فرهنگی. فرهنگستان‌ها به عنوان نهادهای فرهنگی مسئول حفظ و حراست از زبان و فرهنگ ملی در برابر تغییرات و تهدیدات خارجی و داخلی عمل می‌کنند. آن‌ها با تحقیقات زبانی و ادبی، ارتقاء و حفظ زبان و ادبیات ملی را ترویج می‌کنند. همچنین، فرهنگستان‌ها برای ترویج فرهنگ و هویت ملی فعالیت می‌کنند و سعی می‌کنند ارزش‌ها، رفتارها و آیین‌های ملی را تقویت کنند، به

ویژه در زمینه‌های هنر، ادبیات، موسیقی و سایر عرصه‌های فرهنگی. فرهنگستان‌ها می‌توانند به عنوان مشاوران و متخصصان فرهنگی برای دولت و سیاست‌گذاران عمل کنند و سیاست‌ها و برنامه‌های فرهنگی را ارزیابی کرده و پیشنهاداتی برای بهبود آن‌ها ارائه دهند. از طرف دیگر، فرهنگستان‌ها به عنوان مراکز آموزشی و پژوهشی در زمینه‌های فرهنگی فعالیت می‌کنند و برنامه‌های آموزشی و پژوهشی را تدوین و اجرا می‌کنند تا دانش و فهم عمومی را درباره فرهنگ و هویت ملی افزایش دهند. به این ترتیب، فرهنگستان‌ها با تأمین حفظ و ترویج فرهنگ و هویت ملی، همراه با مشاوره در سیاست‌گذاری فرهنگی و ارائه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی، نقش مهمی در سیاست و ساختارهای فرهنگی ایفا می‌کنند در ادامه به بررسی فرهنگستان کشورهای مختلف پرداخته خواهد شد.

فرهنگستان علوم روسیه (RAS) به عنوان بزرگترین و قدیمی‌ترین فرهنگستان این کشور، نمونه‌ای از فرهنگستان در نظام شبه سوسیالیستی است. کادمی سلطنتی (Royal Society) به عنوان قدیمی‌ترین فرهنگستان علمی جهان، نمونه‌ای از فرهنگستان در نظام سرمایه‌داری است حال سؤال اصلی مقاله این است که چه تفاوت و شباهت‌هایی بین فرهنگستان‌های روسیه و انگلیس وجود دارد؟ مطالعه به روش توصیفی-تحلیلی و با اسناد کتابخانه‌ای گردآوری شده است.

در میان فرهنگستان‌های دنیا، به جرأت می‌توان فرهنگستان علوم روسیه را جامع‌ترین و کارآمدترین دانست. از این رو در این بخش به تفصیل به ساختار و کارکردهای این فرهنگستان می‌پردازیم.

فرهنگستان علوم اتحاد جماهیر شوروی به دستور امپراتور پتر اول با فرمان سنای حاکم در ۱۷۲۴ تأسیس شد. ایجاد آکادمی علوم در راستای فعالیت‌های اصلاحی پتر اول با هدف تقویت دولت، استقلال اقتصادی و سیاسی است. پیتر اهمیت اندیشه علمی، آموزش و فرهنگ مردم را برای شکوفایی کشور درک می‌کرد. مطابق با پروژه او، آکادمی به عنوان یک سازمان دولتی، تفاوت قابل توجهی با تمام سازمان‌های مرتبط داشت. کنفرانس آکادمیک به محلی برای بحث جمعی و ارزیابی نتایج تحقیقات تبدیل شد و دانشمندان مجبور به هیچ تعصبی نبودند. آن‌ها از آزادی خلاقیت علمی برخوردار بودند و فعالانه در رویارویی بین دکارتی‌ها و نیوتنی‌ها شرکت می‌کردند. فرصت‌های انتشار مقالات علمی نیز عملاً نامحدود بود. آکادمی حیات خود را در زمان اتحاد جماهیر شوروی و پس از آن نیز ادامه داد. در قلمرو فدراسیون روسیه، آکادمی نماینده آکادمی علوم اتحاد جماهیر شوروی است. آکادمی سازمانی علمی است که مدیریت علمی تحقیقات علمی را در فدراسیون روسیه بر عهده دارد و تحقیقات علمی را انجام می‌دهد.

به عنوان مثال به ابتکار فرهنگستان و با مشارکت آن، مطالعات میدانی پیچیده‌ای انجام شد که سهم بسزایی در کشف منابع طبیعی روسیه و مطالعات قوم‌نگاری سرزمین‌های این کشور از دریای سفید تا دریای خزر، و مناطق غربی داشت. آکادمی شروع به انتشار منابعی در مورد تاریخ روسیه کرد و اعضای فعال آن، اشیاء فرهنگی را از ملیت‌های متعددی که در حومه امپراتوری ساکن بودند جمع‌آوری کردند.

در سال ۱۷۷۳، ۱۸ جلد از نسخه‌های خطی کپلر توسط آکادمی خریداری شد که هنوز مایه افتخار آرشیه‌های آکادمیک است. همچنین مجموعه‌ای غنی از مکاتبات علمی قرن ۱۸ ایجاد شد از با ارزش‌ترین یادبودهای نه تنها روسی، بلکه فرهنگ پان اروپایی است. در سال ۱۷۳۶، فیزیکدان مشهور فرانسوی، دورتو دو مران، نوشت: «آکادمی سن پترزبورگ از بدو تولدش به اوج علمی برجسته‌ای رسیده است. آکادمی‌های پاریس و لندن پس از ۶۰ سال کار سخت توانستند به آن دست یابند. دانشگاه جزء لاینفک آکادمی بود. قرار بود نیروی علمی تربیت کند. آکادمی در ایجاد دانشگاه مسکو در سال ۱۷۵۵ کمک کرد. لذا آکادمی علوم روسیه را می‌توان مادر نظام دانشگاهی این کشور دانست. آکادمی نقش بزرگی در تهیه و اجرای اصلاحات مدرسه در دهه ۸۰-۹۰ قرن ۱۸ ایفا کرد. اعضای آکادمی مفاد اصلی اصلاحات را توسعه دادند، در آموزش اولین کادر آموزشی حرفه‌ای شرکت کردند و حدود ۳۰ کتاب درسی و راهنما را گردآوری و منتشر کردند. طبق تعریف واولیف، «در قرن ۱۸ و در آغاز قرن ۱۹، آکادمی روسیه به طور کلی مترادف با علم روسیه بود» (اوسیوف، ۱۹۹۹).

سال ۱۹۱۷ یعنی سال تحولات بزرگ فرا رسید و امپراتوری روسیه سقوط کرد و بلشویک‌ها جایگزین آن‌ها شدند. اکثر دانشمندان انقلاب اکتبر را نپذیرفتند. در مجمع عمومی فرهنگستان دانشمندان عضو آکادمی، خطاب به دانشمندان کشور بیانیه‌ای را صادر کردند که بیانگر نگرش منفی نسبت به انقلاب بود. اما آکادمی همکاری حرفه‌ای با دولت جدید را رد نکرد. در دسامبر ۱۹۱۷، در نشست سالانه S.F. اولدنبورگ با اشاره به اینکه روسیه در آستانه مرگ ایستاده است، تاکید کردند: «اهالی علم نمی‌توانند درک کنند که بدون کار آنها روشنگری و فرهنگ غیر قابل تصور است و بدون این فرهنگ وجود انسانی شایسته قابل تصور نیست». با توجه به زاده شدن آکادمی در دوران امپراطوری، و نیز

توجهات جدی سلطنتی و منافع‌محلی که نظام سلطنتی برای دانشمندان داشت، این بدبینی نسبت به حاکمیت کمونیست‌ها کاملاً طبیعی بود. چرا که دانشمندان عضو آکادمی خود را در معرض نابودی بسیاری از منافع می‌دیدند که آکادمی برای آن‌ها فراهم کرده بود. منافع‌محلی که امکان داشت در اثر تفکرات کمونیستی به شدت محدود شود.

با این حال، فرایند همکاری آکادمی با دولت ادامه یافت تا این که از فوریه ۱۹۱۷ آکادمی امپراتوری سنت پترزبورگ با تصمیم مجمع عمومی دانشمندان به آکادمی علوم روسیه معروف شد و به دنبال الگوی آکادمی علوم روسیه، در سال ۱۹۱۸ آکادمی علوم اوکراین و در سال ۱۹۲۹ آکادمی علوم بلاروس ایجاد شدند.

آکادمی علوم در زمان اتحاد جماهیر شوروی نقش تعیین‌کننده‌ای در شکل‌گیری آموزش در کشور ایفا کرد و پرسنل علمی و علمی آموزشی فعالانه در ایجاد سیستم دانشگاه‌ها و دانشگاه‌ها، در شکل‌گیری و توسعه سیستم دولتی برای آموزش و صدور مدارک تحصیلی مشارکت داشتند. فرهنگستان علوم توجه زیادی به آموزش مدرسه‌ای داشت. بسیاری از کتاب‌های درسی و کتاب‌های راهنمای مدرسه خوب با مشارکت آکادمی نگارش شده است. آکادمی برای ارتقای دانش علمی اهمیت زیادی قائل بود تا جایی که در بین جامعه علمی کشور شناخته شده و نقش اساسی داشت. فرهنگستان علوم سهم بزرگی در ایجاد سیستم آموزش مستمر روسیه داشته است.

نقش فرهنگستان در تقویت توان دفاعی این کشور نیز بسیار زیاد است. در قرن گذشته، عضو مسئول آکادمی و بنیانگذار مدرسه علمی بالستیک روسیه، پروژهای را برای تولید تسلیحات جنگی با ویژگی‌های رگورده‌کنی توسعه دادند. مطالعات دانشمندان آکادمی در سال‌های قبل از جنگ و جنگ امکان توسعه هواپیماها و تانک‌های درجه یک، توپخانه و

سلاح‌های سبک، سیستم‌های موشکی پرتاب چندگانه و سازماندهی تولید انبوه آنها را فراهم کرد. طراحان نظامی زیر نظر آکادمی نقشه‌های ناوگان دریایی و هوایی را طراحی می‌کردند. هواپیماهایی طراحی شدند که برتری هوانوردی را در هوا در طول جنگ تضمین کردند و بعداً به عنوان پایه‌ای برای ایجاد نیروی هوایی مدرن روسیه عمل کردند. با فعال‌ترین مشارکت دانشمندان فرهنگستان، انتقال صنعت به بستر نظامی در مدت کوتاهی امکان پذیر شد. میادین نفتی در ولگا و سیس‌اورال کشف شدند و توسعه یافتند. قدرتمندترین ذخایر طلا، پلاتین و الماس در سبیری با مشارکت فرهنگستان اکتشاف شدند. مجموعه مقالات آکادمی و سایر دانشمندان پزشکی در درمان موفقیت‌آمیز مجروحان در میدان اطمینان بسیار کمک کردند. همچنین نقش فرهنگستان در تأمین امنیت ملی در دوران پس از جنگ بسیار زیاد است. ایجاد سپر موشکی هسته‌ای، دستیابی به برابری نظامی استراتژیک و حفظ موفقیت‌آمیز آن برای تقریباً ۵۰ سال، مدیون علم داخلی است که در فرهنگستان تولید شد. دانشمندان روسی ایجاد فن‌آوری هوانوردی جت و موشک را نیز از طریق همین نهاد تضمین کردند.

با فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی، مرحله جدیدی در زندگی آکادمی در اوایل دهه ۱۹۹۰ آغاز شد. سخت، دشوار و دراماتیک. فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و در نتیجه فروپاشی نهادهای دولتی و عمومی و خلاء قانونی، یک بحران عمیق اقتصادی را در پیش داشت. در سال ۱۹۹۱ آکادمی با یک کارزار گسترده برای انحلال و بی اعتبار کردن فرهنگستان علوم در چشم جامعه و تلاش برای جداسازی جامعه دانشگاهی از مؤسسات تحقیقاتی و تنزل آن به نوعی انجمن بدون چهره مؤسسات، مواجه شد. ساختارهای متحد به بهانه مبارزه با تمامیت خواهی در حال فروپاشی بود. اما آکادمی زنده ماند. این آکادمی با فرمان رئیس

جمهور فدراسیون روسیه در ۲۱ نوامبر ۱۹۹۱ در روسیه به عنوان عالی‌ترین موسسه علمی آکادمی بازآفرینی و با وجود مشکلات سیاسی، اقتصادی، نقش تعیین‌کننده ایفا کرد.

با توجه به آنچه گفته شد می‌توان اهداف فرهنگستان علوم روسیه را در پنج بند زیر خلاصه کرد:

- انجام و توسعه تحقیقات علمی بنیادی و تحقیقات علمی اکتشافی با هدف به دست آوردن دانش جدید در مورد قوانین توسعه طبیعت، جامعه، انسان و کمک به توسعه فنی، اقتصادی، اجتماعی و معنوی روسیه

- پشتیبانی علمی تخصصی از فعالیت‌های ارگان‌ها و سازمان‌های دولتی

- کمک به توسعه علم در فدراسیون روسیه

- انتشار دانش علمی و ارتقای اعتبار علم

- تقویت پیوند بین علم و آموزش

- کمک به ارتقای جایگاه و حمایت اجتماعی کارکنان علمی

آکادمی برای اجرای وظایف اصلی خود فعالیت‌های اصلی زیر را در چارچوب وظایف دولتی انجام می‌دهد

- بررسی برنامه‌ها و پروژه‌های علمی و فنی، نظارت و ارزیابی نتایج فعالیت‌های سازمان‌های علمی دولتی به درخواست مقامات دولتی فدراسیون روسیه، که با هزینه بودجه فدرال ایجاد شده است، صرف نظر از وابستگی دیپارتمان‌های آنها

- تدوین و بررسی قوانین نظارتی به روش مقرر در زمینه فعالیت‌های علمی، فنی و نوآورانه و حمایت از مالکیت معنوی

- تهیه گزارش‌هایی در مورد وضعیت علوم بنیادی در فدراسیون روسیه و مهمترین دستاوردهای علمی دانشمندان روسی و ارائه به رئیس جمهور فدراسیون روسیه و دولت فدراسیون روسیه

- ارائه پیشنهادهایی اولویت دار برای توسعه علوم بنیادی و تحقیقات علمی اکتشافی

- ارائه توصیه‌هایی در مورد میزان و انواع تخصیص بودجه پیش بینی شده در بودجه فدرال برای سال مالی آینده برای حمایت مالی از سازمان‌های آموزش عالی تحقیقات علمی بنیادی و تحقیقات علمی اکتشافی انجام شده توسط سازمان‌های علمی و آموزشی

- نماینده دانشمندان روسی در اتحادیه‌های علمی بین‌المللی و نهادهای حاکمیتی آنها جهت مشارکت در فعالیتهای سایر سازمان‌های علمی بین‌المللی، انعقاد موافقتنامه‌های همکاری علمی و اطلاعاتی با آکادمی‌های علوم و سازمان‌های تحقیقاتی کشورهای خارجی، مشارکت در سازماندهی و برگزاری کنگره‌های علمی بین‌المللی، کنفرانس‌ها، سمپوزیوم‌ها، سمینارها

- فعالیتهای ویرایشی و انتشاراتی، از جمله انتشار تک‌نگاری‌های علمی، تأسیس و انتشار مجلات علمی از نتایج تحقیقات علمی انجام شده توسط دانشمندان روسی

- ایجاد شوراهای کمیته‌ها و کمیسیون‌های علمی، کارشناسی، هماهنگ‌کننده در مهم‌ترین زمینه‌های توسعه علم و فناوری

ساختار آکادمی شامل بخش‌های منطقه‌ای آکادمی، مراکز تحقیقاتی منطقه‌ای آکادمی و دفاتر نمایندگی آکادمی است. آکادمی مطابق با وضعیت و وظایف تثبیت شده تاریخی، بر اساس اصل علمی، شاخه‌ای و سرزمینی ساخته شده است و شامل ۱۳ بخش آکادمی علوم روسیه (بر اساس مناطق و حوزه‌های علمی) و سه بخش منطقه‌ای آکادمی علوم روسیه است. مجموعاً این چهار بخش به ترتیب زیر هستند.

- موسسه بودجه "آکادمی علوم روسیه"
- موسسه بودجه ایالت فدرال شعبه خاور دور آکادمی علوم روسیه
- موسسه بودجه دولتی فدرال شعبه سبیری آکادمی علوم روسیه
- موسسه بودجه ایالت فدرال شعبه اورال آکادمی علوم روسیه

منابع دیجیتالی قابل توجهی در سازمان‌های آکادمی علوم روسیه ایجاد شده و همچنان ایجاد می‌شود. این‌ها نشریات علمی، پایگاه‌های اطلاعاتی در زمینه‌های مختلف علوم، الگوریتم‌ها و برنامه‌ها، اطلاعاتی در مورد ساختار بخش‌ها، درباره تیم‌های تحقیقاتی و پیشرفت‌های آنها و غیره هستند. آکادمی به طور کلی دارای منابع فنی و اطلاعاتی قابل توجهی در زمینه ایجاد و توسعه سیستم‌های مخابراتی و اطلاعاتی است و دارای تجربه و اختیارات گسترده است. در چارچوب وب پورتال اطلاعاتی آکادمی علوم روسیه، وظیفه ترکیب همه این منابع در یک فضای اطلاعاتی یکپارچه حل می‌شود که شرط لازم برای توسعه بیشتر علم روسیه است. پورتال وب RAS یک فضای اطلاعاتی یکپارچه (زیرساخت اطلاعاتی برای تحقیقات بنیادی و کاربردی RAS و اقدامات سازمانی و اداری) را نشان می‌دهد که از انواع کتابخانه‌های دیجیتال، پایگاه‌های داده توزیع شده و محلی و بانک‌های داده، اطلاعات و سیستم‌های محاسباتی تشکیل شده است. هم از اصول سازمانی خود و هم از فناوری‌های سیستم باز استفاده می‌کنند. ویژگی اصلی منابع، از یک سو توزیع یکپارچه آن‌ها و به هم پیوستگی آن‌ها از سوی دیگر است.

هیئت رئیسه آکادمی علوم روسیه دارای شوراهای علمی زیر در مورد مهمترین مشکلات تحقیقات علمی است:

- شورای فضایی

- شورای علمی مسائل اقیانوس جهانی
- شورای علمی برای مطالعه قطب شمال و قطب جنوب
- شورای علمی در مورد مشکل پیچیده هیدروفیزیک
- شورای علمی در مورد مشکل پیچیده روش‌های رادیوفیزیکی تحقیق دریاها و اقیانوس‌ها

- شورای علمی در مورد مشکل هماهنگی زمان و پشتیبانی ناوبری
- شورای علمی تاریخ فرهنگ جهان

برای حل مشکلات عمده‌ای که نیازمند تلاش‌های مشترک چندین بخش است، شوراهاى بین‌بخشى با تصمیمات مشترک فرهنگستان و بخش‌های مربوطه ایجاد شده است. از جمله:

- شورای بین‌بخشی رادیوشیمی RAS و Rosatom
- شورای هماهنگی بین‌بخشی آکادمی علوم روسیه «توسعه فراملی قاره اوراسیا»
- شورای هماهنگی بین‌بخشی آکادمی علوم روسیه برای تحقیقات در زمینه مجتمع‌های کشاورزی و صنعتی

هیئت رئیس آکادمی علوم روسیه نیز مشتمل بر کمیته‌های مختلفی است که نام آن‌ها در ادامه می‌آید:

- کمیته ملی کمیته علمی بین‌المللی برای مطالعه اقیانوس جهانی
- کمیته ملی انجمن علمی اقیانوس آرام
- کمیته ملی روسیه برای برنامه یونسکو «انسان و زیست‌کره»
- کمیته پاگواش روسیه
- کمیته تحلیل سیستم‌ها

هر کدام از این کمیته‌ها چندین موسسه را شامل می‌شود (پایگاه اطلاع‌رسانی آکادمی علوم روسیه) ۱.

انگلستان

فرهنگستان‌ها در انگلستان سابقه‌ای طولانی و پرفراز و نشیب دارند. ریشه‌های برخی از این نهادها به قرن‌های هفدهم و هجدهم میلادی باز می‌گردد، زمانی که انجمن‌ها و گروه‌های علمی و ادبی برای ترویج دانش و تبادل ایده‌ها شکل گرفتند. در ادامه به مهمترین فرهنگستان‌های انگلستان پرداخته می‌شود:

انجمن سلطنتی انگلستان

خاستگاه این انجمن، یک «کالج غیررسمی» متشکل از فیلسوفان و پزشکان طبیعی در سال ۱۶۶۰ است. از آن روز تا به امروز آکادمی ملی علوم انگلستان کمک هزینه تحصیلی حدود ۱۶۰۰ نفر از برجسته‌ترین دانشمندان جهان از جمله رابرت بویل و جان ویلکینز را پرداخت کرده است. آکادمی توانست تأییدیه سلطنتی را دریافت کند و از سال ۱۶۶۳ به عنوان «انجمن سلطنتی لندن برای بهبود دانش طبیعی» شناخته می‌شود. مجله مبادلات فلسفی که پایه گذار بررسی مفاهیم مهم اولویت علمی است و اکنون قدیمی‌ترین مجله علمی است که به طور مداوم منتشر می‌شود محصول این انجمن است.

بزرگان علمی برجسته چهار قرن گذشته را می‌توان در میان ۸۰۰۰ عضوی که تا به امروز به انجمن انتخاب شده‌اند، یافت. از نیوتن تا داروین، انیشتین و هاوکینگ، پیشگامان و پیشگامان در رشته خود توسط هم‌تایان خود انتخاب می‌شوند. از آنجایی که این

دانشمندان بزرگ، موتور محرکه اساسی در استعمار انگلستان را فراهم ساخته‌اند می‌توان این انجمن را یک انجمن تصمیم‌ساز و حاکم در نظام علمی انگلستان به‌شمار آورد. از آن‌چه در پردازش ماموریت‌ها و نحوه تعامل این انجمن با دانشمندان برجسته به نظر می‌رسد این است که انجمن سلطنتی بریتانیا دو کارکرد اساسی برندسازی دانشمندان و نیز تسخیر دانش به نفع حاکمیت سلطنتی انگلستان را بر عهده دارد. چرا که در میان این دانشمندان، هستند افرادی که نمونه دوران نبوده‌اند و از برخی دانشمندان هم‌عصر خود، نوآوری و ابتکار کمتری داشته‌اند اما رسانه سلطنتی انگلستان او را به عنوان برترین دانشمند دوران معرفی کرده است. از سوی دیگر، این انجمن بر آن بوده و هست که دانشمندان شهره را جذب خود کند و با اعطای جوایزی دانش آن‌ها را به نفع نظام سلطنتی انگلستان به‌کارگیری کنند.

انگیزه تأسیس فرهنگستان‌ها در روسیه		
انگیزه	انگیزه	انگیزه
در سال ۱۷۲۴ توسط پیتر کبیر تأسیس شد با هدف ترویج علم و تکنولوژی و پیشبرد پژوهش‌های علمی.	فرهنگستان علوم روسیه (RAS)	حمایت از علم و هنر
در ۱۷۵۷ تأسیس شد تا هنرهای زیبا و ادبیات را ترویج کند و به توسعه هنرهای تصویری و تجسمی پردازد.	فرهنگستان هنرهای زیبای روسیه	
در سال ۱۷۲۴ توسط پیتر کبیر تأسیس شد با	فرهنگستان	

هدف ترویج علم و تکنولوژی و پیشبرد پژوهش‌های علمی.	علوم روسیه (RAS)	
فرهنگستان به عنوان موسسه ادبیات روسیه / فرهنگستان علوم سنت پترزبورگ د نیز شناخته می‌شود، در ۱۹۰۵ تأسیس شد با هدف حفظ و تقویت زبان و ادبیات روسی تأسیس شد.	فرهنگستان زبان و ادبیات روسیه (IRLI)	تقویت زبان و فرهنگ روسی
فرهنگستان علوم روسیه در سال ۱۷۲۴ تأسیس شد و به دولت و نهادهای حکومتی مشاوره علمی ارائه می‌دهد تا تصمیم‌گیری‌ها بر اساس داده‌های علمی و پژوهشی انجام شود.	فرهنگستان علوم روسیه (RAS)	مشاوره به دولت
این فرهنگستان در ۱۹۴۳ تأسیس و هدفش بهبود و ارتقاء سطح آموزشی در کشور، توسعه سیستم آموزشی و تربیت نخبگان علمی و هنری است	فرهنگستان علوم تربیتی روسیه (Russian Academy of Education)	پیشبرد آموزش و پرورش

آکادمی ملی بریتانیا

آکادمی علمی دیگری که در انگلستان وجود دارد، آکادمی ملی بریتانیا است. مطابق با ادعای مؤسسان، این آکادمی برای بسیج رشته‌های علوم انسانی و علوم اجتماعی جهت درک جهان و خلق آینده‌ای روشن‌تر تشکیل شده است. به منظور تأثیرگذاری بر سیاست به نفع عموم، آکادمی ملی بر روی محققان و پروژه‌ها در سراسر بریتانیا و خارج از کشور سرمایه‌گذاری می‌کند و افکار عمومی و بحث‌های تازه را درگیر می‌کند و دانشمندان، دولت، تجارت و جامعه مدنی را گرد هم می‌آورد. همان‌گونه که از این جملات پیداست، برخلاف انجمن سلطنتی که بیشتر بر علوم طبیعی متمرکز است، این آکادمی توجه خود را معطوف به علوم اجتماعی و انسانی کرده است. کمک‌های مالی و جوایز آکادمی بریتانیا نشان‌دهنده تمرکز در این رشته‌ها است. سیاست‌گذاری و کار تحقیقاتی در آکادمی نیز بر همین حوزه‌ها متمرکز است. آکادمی بریتانیا خود را متعهد به رعایت عدالت، تنوع و شمول در مورد افرادی می‌داند که بر روی آنها سرمایه‌گذاری می‌کند. جامعه آکادمی خود را نماینده تمام بریتانیا می‌داند و موضوعات و پیشرفت‌های جدید را در رشته‌ها منعکس می‌کند، و همچنین برای حفظ موضوعاتی که در معرض خطر هستند، اقدام می‌کند.

آکادمی برای خود سه نقش مهم را معرفی می‌کند:

- انجمنی مستقل از محققان و محققان برجسته جهان
- نهادی برای تأمین مالی که از تحقیقات جدید، ملی و بین‌المللی حمایت می‌کند
- انجمنی برای بحث و مشارکت و صدایی که از علوم انسانی و اجتماعی دفاع می‌کند (پایگاه اطلاع‌رسانی آکادمی ملی بریتانیا).

فرهنگستان علوم پزشکی بریتانیا

علم پزشکی و دانشمندان عالی پزشکی، کلید پیشرفت در پیشگیری و درمان بیماری‌ها هستند و نقش اساسی بریتانیا در تلاش‌های علمی بین‌المللی را تشکیل می‌دهند. بنابراین شناخت و ارتقا و تعالی در علم پزشکی، قلب مأموریت این آکادمی را تشکیل می‌دهد.

طی ۲۰ سال گذشته، بورسیه آکادمی به ۱۲۰۰ مورد از درخشان‌ترین‌ها و بهترین‌ها در علم پزشکی افزایش یافته است. تنوع استعداد در میان همکاران تضمین می‌کند که آکادمی، فراتر از مرزهای سنتی پزشکی، قادر به مقابله با مشکلات بهداشتی پیچیده است. قدرتمندترین دارایی آکادمی، دانش، نفوذ و منابع آن است. در این معنا، آکادمی یک نهاد جدی در حوزه سیاست علمی است که در انگلستان از نفوذ سیاسی بالایی برخوردار است. این نهاد در سطح بین‌المللی به‌عنوان نشانه‌ای از احترام و موفقیت در علم پزشکی شناخته می‌شود و توسط سرمایه‌گذاران تحقیقاتی، مجلات و مؤسسات آموزش عالی، و همچنین توسط سیاست‌گذاران و رسانه‌ها به رسمیت شناخته می‌شود. گردانندگان این آکادمی، جمع‌شدن پزشکان زیر چتر آکادمی را عاملی برای ایجاد صدایی قدرتمند برای دفاع از علم پزشکی می‌دانند. با این اوصاف، این آکادمی نیز یک نهاد سیاسی پر قدرت در عرصه علم پزشکی است که تلاش می‌کند در سیاست‌گذاری این دانش در دنیا نقش آفرینی کند و به حمایت از ذی‌نفعانش که پزشکان هستند پردازد. یکی از بزرگترین نقاط قوت آکادمی توانایی آن در گردهمایی بهترین دانشمندان پزشکی برای رسیدگی به برخی از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی جامعه است. با محوریت انجمن یاران، دستور کار سیاست‌گذاری را تنظیم کرده و به آن پاسخ می‌دهند.

آکادمی یک رویکرد میان رشته‌ای به سیاست علمی را دنبال می‌کند. علوم زیستی، فیزیکی، مهندسی و اجتماعی را گرد هم می‌آورد تا فرصت‌های نوآوری را کشف کند و

راه‌هایی را برای دور زدن موانع پیشرفت بیابد. همکاران و دیگر کارشناسان خود را از طریق کارگاه‌ها، میزگردها، جلسات خصوصی و رویدادهای شبکه‌ای با سیاست‌گذاران مرتبط می‌کند. آکادمی بر این باور است که مشارکت عمومی برای سیاست‌گذاری قوی، یک ضرورت است؛ از این رو مدل‌های گفت‌وگوی عمومی با کیفیت بالا را توسعه داده است، از این رو به دنبال آن است که سیاست عمومی در محیط آکادمی، مرتبط با امیدها و نگرانی‌های مردم باشند. آکادمی، دیدگاه‌های مردم و بیماران را به هسته سیاست علمی خود وارد می‌کند و به آن‌ها بها می‌دهد (پایگاه اطلاع‌رسانی فرهنگستان علوم پزشکی بریتانیا).

در کل انگیزه‌های مختلفی برای تأسیس فرهنگستان‌ها در انگلستان وجود داشت، از جمله:

حمایت از علم و هنر: در دوره روشنگری، تمایل به گسترش دانش و ترویج هنر و ادبیات در میان افراد تحصیل‌کرده افزایش یافت. فرهنگستان‌ها به عنوان نهادهایی برای حمایت از پژوهشگران، هنرمندان و نویسندگان و ترویج آثار آن‌ها شکل گرفتند.

تقویت زبان انگلیسی: با گسترش امپراتوری بریتانیا در قرن هجدهم و نوزدهم، حفظ و ترویج زبان انگلیسی اهمیت بیشتری پیدا کرد. فرهنگستان‌هایی مانند آکادمی سلطنتی به تدوین قواعد زبانی، انتشار فرهنگ لغت و سایر منابع آموزشی برای ارتقای سطح زبان انگلیسی کمک کردند.

مشاوره به دولت: با پیچیده‌تر شدن مسائل علمی و فرهنگی، دولت انگلستان به دنبال منابع تخصصی برای مشاوره در این زمینه‌ها بود. فرهنگستان‌ها به عنوان نهادهایی با حضور متخصصان برجسته، به دولت در زمینه‌های مختلف علمی، فرهنگی و هنری مشاوره می‌دادند.

انگیزه تأسیس فرهنگستان‌ها در انگلیس		
توضیحات	نام	انگیزه
این انجمن در سال ۱۶۶۰ میلادی تأسیس شده و به حمایت از پژوهشگران در زمینه‌های مختلف علمی مانند فیزیک، شیمی، زیست‌شناسی و ریاضیات می‌پردازد. این انجمن همچنین به انتشار مقالات علمی و برگزاری کنفرانس‌های علمی می‌پردازد.	انجمن سلطنتی (Royal Society)	حمایت از علم و هنر
این آکادمی در سال ۱۷۶۸ میلادی تأسیس شده و به حمایت از هنرمندان در زمینه‌های مختلف هنری مانند نقاشی، مجسمه‌سازی و معماری می‌پردازد. این آکادمی همچنین به برگزاری نمایشگاه‌های هنری و ارائه آموزش‌های هنری می‌پردازد.	آکادمی سلطنتی (Royal Academy)	
این بنیاد در سال ۱۷۹۰ میلادی تأسیس شده و به حمایت از نویسندگان و شاعران بریتانیایی که با مشکل مالی مواجه هستند می‌پردازد. این بنیاد همچنین به برگزاری رویدادهای ادبی و انتشار آثار ادبی می‌پردازد.	بنیاد سلطنتی ادبیات (Royal Literary Fund)	
این فرهنگستان در سال ۱۹۰۳ میلادی تأسیس شده و به ترویج زبان و ادبیات انگلیسی در داخل و خارج از این کشور می‌پردازد. این فرهنگستان با تدوین قوانین و قواعد زبانی، انتشار فرهنگ لغت و سایر منابع آموزشی، و برگزاری رویدادهای ادبی، به ارتقای سطح زبان و ادبیات انگلیسی کمک می‌کند.	فرهنگستان بریتانیا (British Academy)	تقویت زبان انگلیسی

<p>این انجمن در سال ۱۸۸۲ میلادی تأسیس شده و به تدوین و انتشار فرهنگ لغت جامع زبان انگلیسی (Oxford English Dictionary) می‌پردازد. این فرهنگ لغت به عنوان منبعی معتبر برای بررسی معنی، ریشه و تاریخ کلمات انگلیسی شناخته می‌شود.</p>	<p>انجمن زبان انگلیسی (Oxford English Dictionary)</p>	
<p>این آکادمی در سال ۱۹۶۵ میلادی تأسیس شده و به دولت انگلستان در زمینه‌های مربوط به سلامت و پزشکی مشاوره می‌دهد. این آکادمی همچنین به انجام پژوهش‌های علمی در زمینه‌های مختلف پزشکی می‌پردازد</p>	<p>آکادمی علوم پزشکی (Academy of Medical Sciences)</p>	<p>مشاوره به دولت</p>
<p>این شورا در سال ۱۹۸۰ میلادی تأسیس شده و به دولت انگلستان در زمینه‌های مربوط به مهندسی مشاوره می‌دهد. این شورا همچنین به تنظیم استانداردهای مهندسی و صدور گواهینامه برای مهندسان می‌پردازد.</p>	<p>شورای مهندسی (Engineering Council)</p>	

جمع بندی

فرهنگستان‌ها به عنوان نهادهای علمی و فرهنگی، نقش مهمی در حفظ و ترویج فرهنگ، علم و هنر هر کشوری ایفا می‌کنند. این نهادها با فعالیت‌های خود به ارتقای سطح دانش، ترویج ارزش‌های فرهنگی و همچنین ارائه مشاوره به دولت‌ها در زمینه‌های مختلف کمک می‌کنند. در این مطالعه، به بررسی تطبیقی فرهنگستان‌ها در دو نظام سیاسی متفاوت، یعنی نظام شبه سوسیالیستی و سرمایه‌داری می‌پردازیم. برای این منظور، روسیه و انگلستان را به عنوان دو نمونه موردی انتخاب می‌کنیم.

از نظر شباهت باید گفت فرهنگستان‌ها در هر دو نوع نظام سیاسی، به حفظ و ترویج فرهنگ، علم و هنر می‌پردازند. هدف اصلی این نهادها ارتقای سطح دانش و آگاهی در جامعه و همچنین ترویج ارزش‌های فرهنگی و هنری است. فرهنگستان‌ها در هر دو نوع نظام سیاسی، معمولاً دارای ساختار تشکیلاتی مشابهی هستند و از اعضای متخصص در رشته‌های مختلف علمی و فرهنگی تشکیل می‌شوند. این امر به تضمین تنوع دیدگاه‌ها و تخصص‌ها در این نهادها کمک می‌کند و در نهایت فرهنگستان‌ها در هر دو نوع نظام سیاسی، فعالیت‌های مشترکی مانند برگزاری کنفرانس‌های علمی، انتشار مقالات و کتاب‌های علمی، و ارائه آموزش‌های تخصصی انجام می‌دهند. این فعالیت‌ها به تبادل دانش و تجربیات بین متخصصان و همچنین ارتقای سطح علمی و فرهنگی جامعه کمک می‌کند.

از نظر تفاوت‌ها باید گفت در کشورهای شبه سوسیالیستی، نقش دولت در تأسیس، اداره و نظارت بر فرهنگستان‌ها بیشتر است. دولت در این نظام‌ها معمولاً بودجه و منابع مورد نیاز فرهنگستان‌ها را تأمین می‌کند و همچنین بر فعالیت‌های این نهادها نظارت دارد. در حالی

که در کشورهای سرمایه‌داری، فرهنگستان‌ها معمولاً نهادهای مستقل با منابع مالی غیردولتی هستند. این نهادها در این نظام‌ها از آزادی عمل بیشتری در زمینه‌های علمی و فرهنگی برخوردار هستند. به ر کشورهای شبه سوسیالیستی، ممکن است فرهنگستان‌ها بر ترویج ایدئولوژی حاکم تمرکز داشته باشند. این امر به دلیل نقش دولت در تأسیس و اداره این نهادها است. در حالی که در کشورهای سرمایه‌داری، فرهنگستان‌ها معمولاً از استقلال بیشتری در زمینه‌های علمی و فرهنگی برخوردار هستند و فعالیت‌های آن‌ها بر پایه ایدئولوژی خاصی متمرکز نیست و در نهایت ر کشورهای شبه سوسیالیستی، منابع مالی فرهنگستان‌ها معمولاً از بودجه دولتی تأمین می‌شود. در حالی که در کشورهای سرمایه‌داری، منابع مالی فرهنگستان‌ها ممکن است از طریق کمک‌های مالی بخش خصوصی، شهریه دانشجویان، و سایر منابع تأمین شود.

منابع

پایگاه اطلاع‌رسانی فرهنگستان علوم روسیه

پایگاه اطلاع‌رسانی فرهنگستان علوم انگلستان